

Nr 8.*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om viss ändring av § 21 riksdagsstadgan.*

I de likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna, nr 64 i första kammaren av herrar *Sunne* och *Andersson, Axel*, och nr 91 i andra kammaren av herr *Anderson* i Sundsvall *m. fl.*, hemställes om ändring av § 21 riksdagsstadgan i enlighet med i motionerna närmare angivet syfte.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt § 21 riksdagsstadgan föreligger skyldighet för utskott att till vardera kammarens talman ofördröjligen göra anmälan om framställning, som inkommit från något riksdagens verk. Det åligger därefter talmannen tillse, att anteckning om sådan anmälan verkställs å föredragningslistan för kammarens nästa sammanträde. Dessa bestämmelser tillkommo som en följd av den motionsrätt i anledning av framställningar från riksdagens verk, som infördes i § 55 mom. 1 fjärde stycket riksdagsordningen i samband med 1949 års revision av riksdagens arbetsformer. Enligt detta stadgande i riksdagsordningen skall samma rätt gälla för väckande av motioner i anledning av framställningar från något riksdagens verk som för motioner i anledning av propositioner. Tiden för väckande av motion räknas därvid från den dag, då anmälan om framställningens ingivande delgives kammaren.

Till grund för de anförda, år 1949 antagna bestämmelserna låg det betänkande med förslag angående riksdagens arbetsformer (SOU 1947: 79), som avgavs år 1947 av särskilda, inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga. De sakkunniga anförde i denna fråga bl. a.

För närvarande sakna riksdagens ledamöter praktiskt taget möjlighet att väcka motioner i anledning av till utskott (i regel bankoutskottet) från riksdagens verk ingivna framställningar, som påkalla riksdagens beslut. Då detta synes vara en oformlighet, föreslå vi att sådana framställningar skola anmälas av talmannen vid kammarplenum. Det skall därför åligga utskott att för anmälan i kamrarna till talmannen meddela sådana framställningar. De skola uppföras på föredragningslistan för den dag då de anmälas i kamrarna, så att de bliva kända av kammarledamöterna. Motion med anledning av sålunda anmäld framställning synes böra få avlämnas i samma ordning som motion i anledning av proposition. Motionstiden skall löpa från den dag då framställningen till utskottet anmäles i kammaren.

I proposition (nr 244) till 1948 års riksdag med förslag till ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen förklarade föredragande departementschefen i fråga om motionsrätten i anledning av sådana framställningar från riksdagens verk att det av de sakkunniga framlagda förslaget borde genomföras.

I konstitutionsutskottets memorial (nr 11) vid 1949 års riksdag med förslag till riksdagsstadga förklarade utskottet, att det vilande grundlagsförslaget om motionsrätt i anledning av framställningar från riksdagens verk föranledde utskottet att i § 21 riksdagsstadgan föreslå skyldighet för utskott att ofördröjligen göra anmälan om sådana framställningar till vardera kammarens talman. Talmannen skulle i sin tur tillse att anteckning om sådan anmälan verkställdes å föredragningslistan för kammarens nästa sammanträde. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsstadga.

I de föreliggande motionerna framhålles att de gällande bestämmelserna i § 21 riksdagsstadgan icke innebära någon skyldighet för vederbörande utskott att, vid sådan anmälan, lämna kamrarnas ledamöter någon som helst information om ärendets innebörd. Enligt motionärerna är det först när utskottet slutbehandlat ärendet och avgivit utlåtande, som kammarledamöterna få kännedom om ärendets beskaffenhet. Denna kammarledamöternas brist på information om innehållet i framställningar från riksdagens verk medför enligt motionärerna bl. a. den olägenheten att en enskild riksdagsledamot, som på ett tidigare stadium vill sätta sig in i ärendet eller som vill väcka motion i ämnet, inte har någon annan möjlighet än att vända sig till det verk, som beröres, eller till vederbörande utskott för att få kännedom om framställningens innehåll. Motionärerna hemställa därför om sådan ändring i § 21 riksdagsstadgan, att utskott bör äga skyldighet att t. ex. genom en P M, som utdelas till kamrarnas ledamöter, ge en sammanfattning av ärendets innehåll och syfte. En sådan redogörelse skulle i så fall utdelas samtidigt som utskottet gör anmälan till talmännen.

Utskottet. Såsom framgår av det föregående är syftet med § 21 riksdagsstadgan, att kamrarnas ledamöter skola få kännedom om framställningar som inkommit till utskott från något riksdagens verk för att den i riksdagsordningen stadgade motionsrätten i dessa frågor skall kunna utövas. Utskottet delar motionärernas uppfattning att den anteckning om anmälan från utskott, som upptages på kamrarnas föredragningslistor, ej lämnar sådan upplysning om framställningarnas innehåll som kan vara önskvärd för väckande av motion i ämnet. Utskottet föreslår därför ändringar i riksdagsstadgan, som innebära att kamrarnas ledamöter erhålla kännedom om innehållet i sådana framställningar från riksdagens verk, som kunna föranleda riksdagens beslut. Sålunda föreslår utskottet dels att en avskrift av framställning från riksdagens verk skall vara tillgänglig i vardera kammarens kansli, dels ock att framställningen antingen i sin helhet eller i sammanfattning skall utdelas till kamrarnas ledamöter. Genom samråd mellan kansli-deputerade och vederbörande utskotts presidium, eventuellt också det verk som ingivit framställningen, bör i varje särskilt fall avgöras om framställning på grund av sin beskaffenhet och omfattning skall utdelas i sin helhet eller endast i sammandrag. Därvid bör även avgöras på vilket sätt — genom tryckning eller stencilering — sådan framställning eller sammanfattning skall mångfaldigas. För att underlätta det av utskottet föreslagna förfaran-

det är det önskvärt att framställningar från riksdagens verk för framtiden innehålla en liknande redogörelse för det huvudsakliga innehållet, som sedan år 1948 lämnas i Kungl. Maj:ts propositioner.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av motionerna I: 64 och II: 91 måtte antaga följande

F ö r s l a g

till

ändrad lydelse av §§ 21 och 28 riksdagsstadgan.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 21.

Har från något riksdagens verk till utskott inkommit framställning, vare utskottet pliktigt att ofördröjligen göra anmälan därom till vardera kammarens talman; *och åligger det denne tillse*, att anteckning om sådan anmälan verkställs å föredragningslistan för kammarens nästa sammanträde.

§ 21.

Har från något riksdagens verk till utskott inkommit framställning, *som kan föranleda beslut av riksdagen*, vare utskottet pliktigt att ofördröjligen göra anmälan därom till vardera kammarens talman *och till kanslideputerade; till anmälan skall fogas avskrift av framställningen. Det åligger talmannen tillse*, att anteckning om sådan anmälan verkställs å föredragningslistan för kammarens nästa sammanträde *samt att avskrift av framställningen finnes tillgänglig i kammarens kansli.*

§ 28.

Utom de — — — ledamöter utdelas.

Kanslideputerade böra — — — ledamöter utdelade.

§ 28.

Utom de — — — ledamöter utdelas.

Kanslideputerade böra — — — ledamöter utdelade.

Framställning, som avses i 21 §, eller sammanfattning därav skall genom kanslideputerades försorg snarast möjligt mångfaldigas och till kamrarnas ledamöter utdelas.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

De nya bestämmelserna i 21 och 28 §§ skola äga tillämpning endast på framställningar, som inkomma till utskott sedan samma bestämmelser anlagits av riksdagen.

Stockholm den 9 april 1953.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Karl August Johanson, Elmgren, Gustav Emil Andersson, Herlitz, Lindén*, Hällgren, Fritiof Karlsson, Hansson, Sandberg och Boman*; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, Pettersson i Norregård, Fast*, Norén, Håstad, Swedberg, Spångberg, Jonsson i Haverö, Nordkvist i Kalmar* och Hammar*.

* Ej närvarande vid justeringen.